

У статті подається стислий огляд діяльності та здобутків Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти в освітній галузі Полтавщини в руслі Указу Президента України щодо створення системи безперервної освіти громадян з метою постійного фахового й особистісного вдосконалення, а також з огляду на курс українського суспільства на повноцінну інтеграцію у світове співтовариство.

В статтє представлен краткий обзор деятельности и достижений Полтавского областного института последипломного педагогического образования в образовательной сфере Полтавщины в духе Указа Президента Украины относительно создания системы непрерывного образования граждан с целью постоянного профессионального и личностного совершенствования, а также с учетом курса украинского общества на полноценную интеграцию в мировое сообщество.

The article provides a brief overview of activities and achievements of Poltava Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education in the education of Poltava land, according to the Decree of President of Ukraine on forming a system of continuous education of the citizens for the purpose of their permanent professional and personal improvement as well as in view of the Ukrainian society striving for the full-scale integration into the world community.

УДК 37.011.33

ПРО ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПОЛТАВЩИНІ

У КОНТЕКСТІ ЩОРІЧНОГО ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

В. В. Зелюк

Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського dbає про те, щоб педагогічні колективи навчальних закладів області швидко реагували на зміни в суспільстві та готували учнів як успішних особистостей у житті. Така робота вимагає впровадження перспективних освітніх інновацій, що неможливо без допомоги влади. Інститут постійно відчуває підтримку з боку Полтавської обласної ради, Полтавської обласної державної адміністрації та Головного управління освіти і науки Полтавської ОДА. Поліпшенню якості системи післядипломної педагогічної освіти області сприяє Комплексна програма розвитку освітньої галузі Полтавської області на 2011–2015 pp.

Як зазначається у щорічному Посланні Президента України "Модернізація України – наш стратегічний вибір" до Верховної Ради України (2011), "на шляху до повноцінної інтеграції у світове співтовариство українське суспільство має перетворитися на таке, що постійно вчиться, динамічно нагромаджує й ефективно використовує нові знання. Перспектива розбудови в Україні суспільства знань вимагає глибокого реформування освітньо-виховної сфери, що має здійснюватися на основі розумного поєднання кращого зарубіжного досвіду з національними традиціями". У процесі обговорення щорічного послання Президента України В. Ф. Януковича до Верховної Ради України працівники ПОППО та методичні працівники області погоджуються з оцінкою Президента України, за якою "загальна середня освіта перебуває в

критичному стані щодо переходу на профільне навчання у старшій школі та змін термінів навчання. Недостатню увагу приділено формуванню системи безперервної освіти, навчанню дорослих, що найбільшою мірою гальмує розбудову в Україні суспільства, що постійно навчається". Освітяни підтримують викладені В. Ф. Януковичем основні завдання щодо розбудови сильної незалежної України та проведення реформи, що суттєво мали б покращити якість життя українського народу. Зокрема це стосується передусім необхідності запровадження системи загальнодержавного рейтингу загальноосвітніх навчальних закладів за результатами стандартизованого оцінювання; переходу від режиму бюджетного утримання системи освіти до режиму інвестування в неї домогосподарствами, бізнесом і державою, для чого остання має створити нормативно-правову базу та визначити відповідні правила, оскільки чинна законодавча база у сфері освіти, що сформувалася на рубежі 1990-2000-х років, вже не відповідає актуальним завданням розвитку українського суспільства як суспільства знань.

Указом Президента України № 926 від 30 вересня 2010 року "Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні" 2011-й рік оголошено в Україні Роком освіти та інформаційного суспільства. ПОППО наполегливо виконує завдання цього Указу Президента, зокрема, прагне в області "забезпечити створення ефективної системи післядипломної освіти, яка передбачатиме мотивацію грома-

дян до безперервного фахового та особистісного вдосконалення”.

Навчанням і вихованням 130 240 учнів і 39 590 дошкільнят регіону займається майже 16 тисяч педагогічних працівників, які працюють у 551 дошкільному та 753 загальноосвітніх навчальних закладах.

Щороку в ПОППО курси підвищення кваліфікації проходять майже 5 тисяч осіб, під час занять слухачі знайомляться з найновішими фаховими досягненнями з урахуванням освітніх потреб регіону. Навчання здійснюється за очною, індивідуальною, дистанційною та очно-дистанційною формами. Для забезпечення більш зручних умов для педагогів, які проживають і працюють у Кременчуці та у близьких до нього сільських районах, курси підвищення кваліфікації проводяться на базі консультативно-методичного центру ПОППО при Кременчуцькому педагогічному училищі імені А. С. Макаренка. У навчальних закладах I-II рівнів акредитації організуються проблемні курси підвищення кваліфікації “Розвиток і саморозвиток творчого потенціалу педагога”.

Науково-методичну роботу інституту спрямовано на дослідження проблем змісту освіти й організації навчально-виховного процесу, на допомогу педагогам розробляється і видається наукова та науково-методична література. Дбаючи про відповідність науково-методичної роботи потребам педагогічної громадськості області та вимогам часу, інститут працює над дослідженням проблеми “Моделі взаємозв'язку наукових досліджень і освітніх практик в умовах трансформації українського суспільства”.

Над виконанням цих завдань працюють 4 кафедри інституту: педагогічної майстерності, філософії і економіки освіти, менеджменту освіти та методики змісту освіти; 10 відділів – гуманітарних дисциплін, природничо-математичних дисциплін, редакційно-видавничий, ліцензування та атестації навчальних закладів, роботи з персоналом, дошкільної, початкової та спеціальної освіти, методики виховання, зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти, засобів навчання, навчальний. Розвитком інноваційного потенціалу педагогів області опікуються 4 центри: педагогічних інновацій та інформації, обласний центр практичної психології та соціальної роботи, методичний тренінговий центр природного розвитку дитини (за системою М. Монтесорі), консультативно-методичний центр на базі Кременчуцького педагогічного училища імені А. С. Макаренка. У структурі закладу діє науково-методичний центр інтеграції змісту освіти НАПН України, співробітниками якого розроблено педагогічну систему “Довкілля”, яка пройшла апробацію і яку наказом МОН України допущено до впровадження у школі (2000 р.) разом із системою підручників “Природознавство”.

Інститут має висококваліфікований штат – 6 докторів наук, професорів, 1 дійсний член НАПН України, 15 кандидатів наук, 11 доцентів, 69 методистів, 54 із яких вищої кваліфікаційної категорії.

Для забезпечення роботи курсів маємо 8 навчальних аудиторій на 240 місць; актову залу на 100 місць, два навчальні комп'ютерні класи; 15 сучасних технічних засобів навчання; 52 комп'ютери та 35 одиниць периферійної техніки, доступ до Інтернету; веб-сайт (<http://www.ipe.poltava.ua/>); локальну мережу. Для ефективного навчання слухачів функціонує спеціальна навчально-педагогічна бібліотека. В її роботі використовується інформаційно-бібліотечна система “Іrbic”, за допомогою якої створюється власний електронний каталог праць, формується контент бібліотечної веб-сторінки інститутського веб-сайту, що оновлюється не лише бібліотекарем, а й користувачами. На початок 2011 р. бібліотечний фонд інституту налічував 28,2 тис. примірників, оформлено передплату на 106 найменувань періодичних видань України. Із 2008 по 2011 рр. бібліотечний фонд поповнився на суму 32 тис. грн.

Проводиться постійна та цілеспрямована діяльність щодо покращення матеріально-технічної бази інституту. Для створення комфортних умов навчання слухачів на території інституту відкрито буфет, обладнано роздягальню. У гуртожитку здійснено капітальний ремонт: встановлено нові електроплити, придбано холодильники, телевізори, ліжка, стільці, відремонтовано приміщення спільного користування мешканців гуртожитку, кахлями облицьовано умивальники, душові, туалети, кухні; усі вікна замінено на металопластикові, проведено оновлення каналізаційних, водопостачальних, теплових мереж і встановлено лічильники. Відремонтовано фасад гуртожитку, підключено кабельне телебачення та мережу Інтернет.

Окрім навчання на курсах, учителі області беруть участь у роботі спеціальних дослідницьких груп інституту, у моніторинговому дослідженні якості навчально-методичної літератури, апробації нових підручників, проведенні педагогічного моніторингу вчителів, конференціях, семінарах тощо. Так, щорічно співробітниками інституту проводиться близько 20 обласних, всеукраїнських, міжнародних науково-практичних конференцій, понад 50 семінарів з актуальних проблем дошкільної, загальної середньої, спеціальної та післядипломної педагогічної освіти.

У відповідь на потреби сьогодення працюємо над формуванням комунікативної культури та комп'ютерної грамотності вчителів. Під час навчання на курсах підвищення кваліфікації та у міжкурсовий період слухачі інституту активно використовують безкоштовні інтернет-технології та мережу обласних інформаційних порталів, на яких розміщено освітянські

документи, методичні рекомендації, анонси та інформацію про проведення семінарів, форумів, круглих столів, розв'язки завдань і результати учнівських предметних олімпіад тощо. В освітньому інноваційному проекті "Щоденник.ua" зареєстровано 61 ЗНЗ регіону. За участі інституту у рамках проекту "Заклади освіти Полтавської області в мережі Інтернет" створено 172 веб-сайти закладів освіти.

У ПОППО розроблено й упроваджено статистично-аналітичну комп'ютерну програму електронного обліку навчальної літератури "Шкільний підручник", яка пройшла чотирирічну апробацію на Полтавщині і яку рекомендовано до впровадження в усіх школах України.

Одне із важливих завдань нашого інституту – модернізація навчально-виховних закладів на основі запровадження перспективних освітніх інновацій, створення мережі експериментальних майданчиків, опорних і базових шкіл для апробування нових підходів до змісту і технологій навчання. Під керівництвом ПОППО в області проводиться 3 всеукраїнські та 7 регіональних експериментів, у яких задіяно 46 загальноосвітніх навчальних закладів області, розроблено 17 експериментальних проектів місцевого рівня. Найуспішнішими є експерименти Всеукраїнського рівня: "Формування лідерської компетентності учня та вчителя для життя в інноваційному суспільстві" (Кременчуцький лицей № 11); "Упровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітнього навчального закладу як умова формування культури здоров'я учнів" (ЗОШ № 12 м. Кременчука); регіонального рівня – "Методична система формування компетентності учнів з фізичної географії" (учасники – 10 ЗНЗ області).

Із 2011 року всі навчально-виховні заклади Полтавщини працюють над укладанням планів розвитку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених нашим інститутом. На допомогу директорам шкіл та їхнім заступникам проводимо відповідне навчання на курсах підвищення кваліфікації. Здобутки з питання планування розвитку школи опубліковано в низці видань ПОППО. Вісімдесят представників Рад громадсько-активних шкіл (ГАШ) із 20 навчально-виховних закладів регіону пройшли навчання із проблем самооцінювання освітніх закладів і планування їх розвитку у рамках проекту "Розвиток Полтавської обласної мережі ГАШ: форми, зміст, переваги".

З метою розвитку психічного здоров'я учасників навчально-виховного процесу, розвитку їхньої емоційної компетентності у ПОППО розроблено і поетапно впроваджується обласний проект "Емоційний інтелект і сучасна школа". За ініціативи нашого інституту на базі районних (міських) відділів освіти для вчителів основ здоров'я проводимо п'ятиденні семінари-тренінги з викладання за методикою розвитку життє-

вих навичок. За останні п'ять років підготовлено 597 педагогів, які впроваджують цю методику у понад чотирьохстах навчальних закладах області.

Десять років триває співпраця інституту зі спеціалізованим навчально-виховним комплексом (СНВК) № 10 м. Полтави, на базі якого працює методичний тренінговий центр природного розвитку дитини. Це інновація в системі післядипломної педагогічної освіти, що розширює можливості впровадження у практику інноваційних методик.

Важливою ланкою діяльності інституту є популяризація передового педагогічного й наукового досвіду за допомогою видання інформаційно-методичних збірників, навчальних і навчально-методичних посібників, наукових монографій. Видана нами друкована продукція містить найновіші досягнення психолого-педагогічної науки, вітчизняної та світової педагогічної практики. Упродовж 1994-2010 рр. опубліковано понад 1 300 назв книг, збірників, брошур, серед них 534 найменування науково-методичної літератури обсягом 4 595 умовних друкованих аркушів. Науково-методичний журнал "Постметодика" та науково-практичний освітньо-популярний журнал "Імідж сучасного педагога", що видаються інститутом, включено у перелік наукових видань ВАК України.

За вагомих внесок у розвиток національної освіти, впровадження сучасних методів навчання і виховання молоді, плідну науково-педагогічну діяльність у 2010 році наш заклад нагороджено Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України. Результати діяльності інституту відзначено золотою медаллю Міжнародної виставки "Сучасні навчальні заклади – 2011".

На сьогодні ПОППО – перший в Україні заклад післядипломної освіти, що отримав сертифікат системи управління якістю ISO 9001:2009, який засвідчує відповідність рівня якості менеджменту нашого інституту чинним в Україні нормативним документам і стандартам.

Наш інститут не зупиняється на досягнутому, крокує вперед відповідно до векторів руху сучасної української системи освіти та власної стратегії. Серед основних завдань на майбутнє – розроблення і втілення в життя нашими працівниками "Мегаплану інноваційного розвитку дошкільної і загальної середньої освіти Полтавської області", спрямованого на реалізацію завдань щорічного Послання Президента України "Модернізація України – наш стратегічний вибір" до Верховної Ради України.

Стаття надійшла в редакцію 20.08.2011 ■

Бібліографічний опис цієї статті:

Зелюк В. В. Про освітню діяльність на Полтавщині у контексті щорічного Послання Президента України до Верховної ради України / В.В.Зелюк // Постметодика. – 2011. – № 5(102). – С.43 – 45.